

страна, при каквито климатически условия да го поставят, той издържа. Евреитъ не сж много напредничави, но сж много издржливи. Издржливостъта имъ се дължи на това, че спазватъ всичко онова, което Мойсей имъ е оставилъ. Въ това, именно, седи тѣхната сила. Докато човѣкъ остава вѣренъ на идеала на своята душа, дотогава той ще запази своята издржливостъ. Щомъ измѣни на този идеалъ, съ него заедно ще изгуби и своята издржливостъ. Следователно, ако еврейскитъ народъ изгуби нѣкога своитѣ вѣрвания, той ще изгуби и своята издржливостъ.

Въз основа на това, казвамъ: всѣки човѣкъ трѣбва да има известни възгледи, известни убеждения, на които никога да не измѣня. Какви ще бждатъ тѣзи възгледи, какви имена ще носятъ, не е важно. За човѣка е важно, неговитѣ убеждения да го повдигатъ, да му даватъ сила правилно да расте и да се развива. Запримѣръ, ще срещнете въ живота разбойници — материалисти и религиозни хора, сжщо материалисти. И еднитѣ обиратъ и крадатъ, и другитѣ обиратъ и крадатъ. Каква полза отъ това, че първитѣ не вѣрватъ въ Бога, а вторитѣ вѣрватъ? Ще срещнете безвѣрници, които колятъ говедата, овцетѣ и ги ядатъ; ще срещнете и вѣрващи, които правятъ сжщото. Ще кажете, че по-добре е за вола, да го заколи и изяде вѣрващъ човѣкъ, отколкото безвѣрникъ. Вие казвате това, но я запитайте вола, какво е неговото мнение по този въпросъ. Волътъ ще отговори: Азъ бихъ желалъ никой да не пипа кожата ми — нито религиознитѣ, нито материалитѣ. Нека и еднитѣ, и другитѣ да ме оставятъ на свобода и да уважатъ моитѣ идеи. Казвате за нѣкой човѣкъ, че е материалистъ. Питамъ: вие какви сте? — Ние сме религиозни, набожни, вѣрваме въ Бога. — Вѣрвате въ Бога, но колите вола по сжщия начинъ, както и материалитѣ, които не вѣрватъ въ Бога. При това, религиознитѣ знаятъ, че Богъ е казалъ „Не убий!“ Който коли волъ, прави сжщото, както онзи, който убива човѣкъ. Съвременнитѣ християни, които отъ преди две хиляди години сж тръгнали следъ Христа, а отъ преди три хиляди години знаятъ заповѣдитѣ Божи, казватъ за вола: Волъ е той, животно е, не чувствува нѣщата като човѣка. Съ тѣзи думи тѣ се успокояватъ и продължаватъ да колятъ воловетѣ. Не е само това. Днесъ хората сж дошли до положение да се убиватъ едни други, като мухи, и после казватъ: Нѣма нищо, избиха се много хора, но други ще се родятъ. — Значи, нека майкитѣ ра-